

POSTANOWIENIE

Dnia 11 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 11 maja 2023 r.,
sprawy **R. P. i D. W.**
skazanych za przestępstwa z art.297 § 1 k.k. i in.,
w zakresie kasacji wniesionych przez obrońców skazanych
od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu
z dnia 22 września 2022 r., XVII Ka 711/22,
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego Poznań - Stare Miasto w Poznaniu
z dnia 13 kwietnia 2022 r., III K 305/21,

postanowił

- 1) oddalić obie kasacje jako oczywiście bezzasadne;**
- 2) obciążyć skazanych R. P. i D. W. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego - w częściach na nich przypadających.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13 kwietnia 2022 r., sygn. akt III K 305/21, Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu uznał:

1. oskarżonego R. P. za winnego tego, że w okresie od [...] r. do dnia [...] r. w P., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej posłużył się

sfalszowanym zaświadczeniem o zarobkach i zatrudnieniu w E. sp. z o.o. z siedzibą w D. z datą 17 sierpnia 2017 r., na nazwisko W. P., będącym dokumentem nierzetelnym i dowodem osobistym W. P., czym wprowadził w błąd pracownika placówki Bank S.A. [...] Punkt Obsługi Klienta z siedzibą w P. co do zamiaru spłaty zaciąganych zobowiązań finansowych oraz co do zatrudnienia i wysokości osiągniętych dochodów oraz co do swojej tożsamości, a następnie zawarł umowę kredytu konsumpcyjnego gotówkowego nr [...], którą sfalszował podpisując ją imieniem i nazwiskiem W. P., nadto sfalszował podpisując się za W. P., oświadczenie kredytobiorcy do rzecznej umowy i wniosek nr [...] o udzielenie kredytu/pożyczki składając jednocześnie nieprawdziwe, pisemne oświadczenie co do miejsca zatrudnienia i wysokości osiągniętych dochodów w wyniku jej zawarcia otrzymał kwotę kredytu konsumpcyjnego w wysokości 17.425.65 zł, przy czym zaciągniętego zobowiązania nie spłacił, czym doprowadził wymieniony bank do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w powyższej kwocie i działał na szkodę Bank S.A. z siedzibą w W. oraz wyrządził szkodę we mieniu wymienionego podmiotu o łącznej wartości 17.425.65 zł, to jest przestępstwa z art. 297 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. oraz art. 275 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. i za to wymierzył mu karę jednego roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności. Na podstawie art. 46 § 1 k.k. zobowiązał go do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem w części dotąd nienaprawionej i z tego tytułu do zapłaty na rzecz Bank S.A. z siedzibą w W. kwoty 21 448,97 zł.

2. oskarżonego D. W. za winnego tego, że: w okresie od [...] r. do dnia [...] r. w P., pomógł R. P. w tym, by wymieniony działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, posłużył się sfalszowanym zaświadczeniem o zarobkach i zatrudnieniu w E. Sp. z o.o. z siedzibą w D. z datą [...] r. będącym dokumentem nierzetelnym, na nazwisko W. P., czym wprowadził w błąd pracownika placówki Bank S.A. [...] Punkt Obsługi Klienta z siedzibą w P. co do zamiaru spłaty zaciąganych zobowiązań finansowych oraz co do zatrudnienia i wysokości osiągniętych dochodów oraz co do swojej tożsamości, a następnie zawarł umowę kredytu konsumpcyjnego gotówkowego nr [...],

którą sfałszował podpisując ją imieniem i nazwiskiem W. P., nadto sfałszował podpisując się za W. P. oświadczenie kredytobiorcy do rzeczonyj umowy i wniosek nr [...] o udzielenie kredytu/pożyczki składając jednocześnie nieprawdziwe, pisemne oświadczenie co do miejsca zatrudnienia i wysokości osiąganych dochodów, w wyniku jej zawarcia otrzymał kwotę kredytu konsumpcyjnego w wysokości 17.425,654 zł, przy czym zaciągniętego zobowiązania nie spłacił, czym doprowadził wymieniony bank do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w powyższej kwocie i działał na szkodę Bank S.A. z siedzibą w W. oraz wyrządził szkodę w mieniu wymienionego podmiotu o łącznej wartości 17.425,654 zł, w ten sposób, że podpisał zaświadczenie o zarobkach i zatrudnieniu W. P. w E. Sp. z o.o., to jest przestępstw z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 297 § 1 k.k. i art. 1270 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. oraz art. 275 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. i za to wymierzył mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności i 80 stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 20 zł.

Wyrok ten zaskarżył osobiście R. P. oraz obrońca oskarżonego D. W.

Apelacje te rozpoznał Sąd Okręgowy w Poznaniu w dniu 22 września 2022 r. Wyrokiem w tym dniu wydanym w sprawie XVII Ka 711/22, zmienił zaskarżony nimi wyrok w ten sposób, że za podstawę wszelkich rozstrzygnięć przyjął przepisy kodeksu karnego w brzmieniu obowiązującym w dniu 27 sierpnia 2012 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k.; na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego R. P. kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres 5 lat; w pkt 2 tytułem obowiązku naprawienia wyrządzonej szkody zasądził o9d oskarżonego R. P. wyłącznie kwotę 8.524,45 zł stanowiącą kapitał i odsetki umowne; na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego D. W. kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres 3 lat; w pozostałym zakresie utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Kasacje od tego wyroku Sądu Okręgowego wnieśli obrońcy skazanych

W obu kasacjach podniesiono taki sam zarzut:

1. naruszenia art. 439 § 1 pkt 8 kpk w związku z obrazą art. 17 § 1 pkt 7 kpk poprzez jego niezastosowanie i zaniechanie umorzenia postępowania, podczas gdy zostało ono prawomocnie umorzone postanowieniem z dnia 7 sierpnia 2019 r. Przez Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w Poznaniu, sygn. akt III K 148/19.

W związku z tymi zarzutami wniesli o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i umorzenie postępowania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania.

W odpowiedziach na kasacje prokurator wniósł o ich oddalenie jako oczywiście bezzasadnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacje są oczywiście bezzasadne. Tak tylko można ocenić podniesione w nich tożsame zarzuty.

Na wstępie przede wszystkim zauważyć należy, że zarzuty sformułowane w kasacjach stanowią powtórzenie zarzutów apelacyjnych, do których odniósł się w należyty sposób sąd odwoławczy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku na s. 4-5. Nadto taki sam zarzut został już wskazany wcześniej przez obrońcę D. W. jako podstawa wniosku, który złożył on w toku postępowania przed Sądem Rejonowym. Wówczas zarówno ten Sąd jak i Sąd odwoławczy prawidłowo uznały, dokładnie analizując zagadnienie, że podawana przez obrońcę przeszkoda procesowa nie ziściła się z powodów przez niego wskazanych. Takie powtórzenie w kasacji zarzutów już podnoszonych w apelacji od wyroku sądu I instancji może być

procesowo skuteczne tylko wtedy, gdy sąd odwoławczy ich nie rozpozna, albo uczyni to w sposób, którego nie można uznać za realizujący wymóg rzetelnej kontroli odwoławczej. Z żadną z tych sytuacji nie mamy do czynienia *in concreto*. Sąd Okręgowy – jak to już nadmieniono – na przywołanych stronach uzasadnienia prawidłowo odniósł się do pierwszego zarzutu apelacji obrońcy D.W., poprawnie wykazując przyczyny uznania jego bezzasadności. Brak jest zatem podstaw (normatywnych i faktycznych) do zakwestionowania zasadności tego przekonania.

W badanej sprawie nie doszło do naruszenia wskazanych w zarzutach kasacyjnych przepisów, gdyż wymienione w zarzutach postanowienie umarzało postępowanie wszczęte aktem oskarżenia wniesionym w dniu 29 marca 2019 r. z przyczyn formalnych. Akt oskarżenia został wniesiony zanim uprawomocniło się postanowienie o podjęciu zawieszonego śledztwa. W związku z zaskarżeniem tego postanowienia i jego uchYLENIEM, okazało się, że akt oskarżenia został wniesiony w czasie, w którym postępowanie było zawieszone. Jak stwierdził sąd odwoławczy doszło do konsumpcji aktu oskarżenia, ale prokurator odzyskał prawo do wniesienia skargi.

W dalszym toku postępowania ponownie został wniesiony akt oskarżenia, który doprowadził do skazania oskarżonych. Wprawdzie w toku postępowania doszło również do umorzenia postępowania przez prokuratora, który nietrafnie przyjął, że nadmienione postanowienie rodziło stan powagi rzeczy osądzonej, ale nie zmienia to charakteru wydanego w dniu 7 sierpnia 2019 r. postanowienia.

Trafnie prokurator w odpowiedzi na kasację przywołał stanowisko (które jako zasadne należy w pełni aprobować) Sądu Najwyższego wyrażone w uzasadnieniu postanowienia z dnia 28 października 2009 r., (IKZP 21/.09, OSNKW 2010/1/1), o tym, iż jedynie orzeczenia merytorycznie (materialnie) rozstrzygające o kwestii odpowiedzialności karnej oskarżonego zawsze stają się materialnie prawomocne i zawsze skutkują pojawieniem się zakazu *ne bis in idem*. W przypadku orzeczeń formalnych, rozstrzygających tylko o dopuszczalności procesu, a więc umarzających postępowanie – jeżeli podstawa takiego formalnie prawomocnego

umorzenia jest przeszkoda procesowa o charakterze nieusuwalnym, to z uwagi na jej charakter, orzeczenie takie nabierze cech prawomocności materialnej. Jeżeli jednak podstawą umorzenia jest usuwalna (względna) ujemna przesłanka procesowa, to zakaz *ne bis in idem* funkcjonował będzie jedynie do czasu usunięcia tej przeszkody. W razie usunięcia tego, co stanowiło przeszkodę powodującą umorzenie procesu, powstaje nowy układ procesowy, już bez tej ujemnej przesłanki, umożliwiając ponowne postępowanie o to samo i wobec tej samej osoby, która była oskarżonym w umorzonym uprzednio postępowaniu.

Tak właśnie było w rozpoznawanym przypadku.

Dodać tylko należy, iż skarżący w kasacji ograniczyli się do powtórzenia poprzednio już przedstawionych przez siebie i przeanalizowanych przez Sady argumentów, nie uzupełniając je o takie, które mogłyby rzeczywiście dowodzić błędności prezentowanego przez te Sady w przedmiotowej kwestii stanowiska.

Z tych to względów nie stwierdzając podstaw do uwzględnienia kasacji i oceniając ich zarzuty jakom oczywiście bezzasadne, należało je w takiej formule oddalić.

Orzeczenie o kosztach uzasadnia treść art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.